

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2019-2022

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	LITERATURA I KULTURA POLSKA OKRESU ZABORÓW (Z ELEMENTAMI LITERATURY POWSZECHNEJ)
Kod przedmiotu/ modułu*	PS17
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	polonistyka stosowana
Poziom kształcenia	I stopień
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr studiów	rok II, semestr 3 i 4
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	Prof. dr hab. Marek Stanisław
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Mariusz Chrostek, prof. UR; dr hab. Kazimierz Maciąg, prof. UR; prof. dr hab. Marek Stanisław, prof. UR; dr Wojciech Maryjka

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
	60	40+20S							10

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

X zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu /modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Po obydwu semestrach zaliczenia z ćwiczeń (z oceną) i wykładów (bez oceny). Po czwartym semestrze – egzamin.

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość historii literatury polskiej i europejskiej do XIX wieku na poziomie studiów licencjackich; znajomość historii literatury romantyzmu na poziomie szkoły średniej (poziom podstawowy).

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu/modułu

C ₁	Zapoznanie studentów z najważniejszymi dziełami literatury polskiej okresu zaborów, a także wybranymi dziełami literatury powszechnej;
C ₁	Zapoznanie studentów z kluczowymi problemami literatury polskiej okresu zaborów (takimi jak: prądy literackie, podstawowe idee światopoglądowe i estetyczne oraz ich odzwierciedlenie w literaturze poszczególnych nurtów literackich, geografia literatury polskiej pod zaborami, pokolenia polskich pisarzy, zagadnienia genologiczne i konwencje artystyczne w obrębie nurtów literackich okresu zaborów, wartościowanie tekstów literackich tego okresu), a także literatury powszechnej tego czasu;
C ₂	Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji tekstów literackich doby rozbiorów z zastosowaniem odpowiedniej terminologii teoretycznoliterackiej oraz wykorzystaniem stosownej literatury przedmiotu;
C ₃	Kształcenie umiejętności sytuowania utworów literatury polskiej i powszechnej tego okresu w różnorodnych kontekstach (historycznym, filozoficznym, politycznym, obyczajowym);
C ₄	Kształcenie umiejętności syntetycznego spojrzenia na literaturę polską i powszechną w różnorodnych kontekstach: historycznym, filozoficznym, politycznym, kulturowym, obyczajowym, w kontekście innych dziedzin sztuki itp.

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	Student/ka przedstawia fabuły i problematykę najważniejszych dzieł literatury doby zaborów w Polsce oraz literatury powszechnej w XIX wieku (według spisu lektur);	K_Wo1
EK_02	Student/ka zna terminologię teoretycznoliteracką niezbędną w procesie analizy i interpretacji dzieł literatury polskiej okresu zaborów oraz literatury powszechnej XIX wieku, a także poprawnie się nią posługuje;	K_Wo2
EK_03	Student/ka ma szczegółową wiedzę na temat kluczowych problemów literatury polskiej okresu zaborów (takich jak: prądy literackie w literaturze polskiej okresu zaborów, podstawowe idee światopoglądowe i estetyczne oraz ich odzwierciedlenie w literaturze poszczególnych nurtów literackich, geografia literatury polskiej pod zaborami, kategoria pokoleń literackich, zagadnienia genologiczne i konwencje artystyczne w obrębie nurtów literackich okresu zaborów, wartościowanie tekstów literackich tego okresu), a także literatury powszechnej XIX wieku;	K_Wo4, K_Wo5, K_Wo6
EK_04	Student/ka sytuuje utwory literackie okresu zaborów w różnorodnych kontekstach: historycznym, filozoficznym, politycznym, kulturowym, obyczajowym, w kontekście innych dziedzin sztuki itp.;	K_Wo7
EK_05	Student/ka dyskutuje na temat problemów literatury polskiej okresu zaborów i jej związków z literaturą powszechną;	K_Uo3
EK_06	Student/ka poprawnie analizuje i interpretuje utwory literackie tego okresu;	K_Uo2, K_Uo3

EK_07	Student/ka poprawnie wykorzystuje literaturę przedmiotu;	K_U01
EK_08	Student/ka potrafi samodzielnie przygotować i przedstawić precyzyjne i poprawne logicznie oraz językowo wystąpienie ustne na tematy związane z literaturą polską okresu zaborów;	K_U07
EK_09	Student/ka potrafi zaplanować i zrealizować przebieg samodzielnej pracy związanej ze studiowaniem literatury i kultury polskiej okresu zaborów oraz powszechnej XIX wieku;	K_U11
EK_10	Student/ka ma świadomość znaczenia literatury polskiej tego okresu dla kultury polskiej oraz europejskiej.	K_K01

3.3 Treści programowe (wypełnia koordynator)

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne: semestr 3
Literatura polska okresu zaborów: najważniejsze wydarzenia historyczne i polityczne w Europie w XIX w., zagadnienia procesu historycznoliterackiego, najważniejsze nurty literackie (klasycyzm, sentymentalizm, romantyzm, realizm, pozytywizm, Młoda Polska); chronologia i geografia poszczególnych nurtów literackich w Polsce i za granicą (granice czasowe, fazy rozwojowe), pojęcie pokoleń literackich. Kategoria dziewiętnastowieczności.
Literatura i kultura polska wobec utraty państwowości – oświecenie postaniszawowskie. Pierwsze lata narodowej niewoli (1795-1805) i „poezja klęski”, program narodowy Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Czasy Księstwa Warszawskiego (1806-1814) i literatura patriotyczna: poezja napoleońska, <i>Śpiewy historyczne</i> J.U. Niemcewicza, tragedia historyczna, poemat opisowy, powieść gotycka. Oświecenie w dobie Królestwa Kongresowego (1815-1830): antynomie i sprzeczności w obrębie doktryny klasycystycznej, próby zmodernizowania doktryny, klasycystyczny poemat heroiczny, poezja idylli i elegii, powieść sentymentalna. Instytucje życia literackiego po rozbiorach: czasopiśmiennictwo, salony i kawiarnie literackie, szkolnictwo, biblioteki i muzea. Europa literacka przełomu wieków XVIII i XIX. Długie trwanie klasycyzmu.
Romantyzm w Polsce i Europie – początki nowoczesności: romantyczna nieskończoność i jej literackie reprezentacje (światopogląd romantyzmu). Inspiracje filozoficzne; romantyczna wizja sztuki. Romantyzm i „izmy”; definicje romantyzmu. Długie trwanie paradygmatu romantycznego.
Narodziny romantyzmu przed powstaniem listopadowym w Polsce – wczesnoromantyczne gatunki literackie: ballada, powieść poetycka, dramat romantyczny i liryka romantyczna. Zagraniczne wzorce dramatu, ballady i powieści poetyckiej w literaturze europejskiej, angielska szkoła jezior, liryka Aleksandra Puszkina. Romantyczny historyzm, poetyka powieści historycznych Waltera Scotta.
Romantyczna liryka i poezja niepodległościowa: poezja powstania listopadowego i powstania styczniowego; język (i znaczenie) romantycznej poezji patriotycznej. Emigracyjne doświadczenie Polaków: <i>Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego</i> , wielkie dramaty romantyczne (<i>Dziady</i> cz. III Adama Mickiewicza, <i>Kordian</i> i <i>Balladyna</i> Juliusza Słowackiego, <i>Nie-boska komedia</i> i <i>Irydion</i> Zygmunta Krasińskiego). Dramat i teatr romantyczny. Mickiewicz i arcydzieła dojrzałego romantyzmu: <i>Pan Tadeusz</i> i popowstaniowa droga poetycka Mickiewicza: <i>Liryki lozańskie</i> , <i>Prelekcje paryskie</i> , drobne wiersze.
Nowe oblicze romantyzmu: zagadnienia romantycznej ironii. Popowstaniowa twórczość Juliusza Słowackiego: misja poety i poezji, dojrzałe powieści poetyckie Słowackiego, poemat dygresyjny <i>Beniowski</i> , dramat <i>Fantazy</i> . Europejskie poematy autobiograficzne i dygresyjne

(<i>Wędrówki Childe-Harolda</i> i <i>Don Juan</i> G. G. Byrona, <i>Eugeniusz Oniegin</i> Aleksandra Puszkina).
Krytyka literacka I połowy XIX wieku i ówczesne debaty krytycznoliterackie. Istota i funkcje krytyki literackiej. Uwarunkowania historyczne XIX wiekowej krytyki (czasopisma, krytycy, gatunki i strategie krytyczne): Towarzystwo Iksów, spory przełomu romantycznego; popowstaniowe spory o Fredrę, Słowackiego i Norwida, polemiki wokół powieści. Sylwetki najwybitniejszych krytyków literackich.
Liryka krajowa okresu międzypowstaniowego: twórczość Władysława Syrokomli, Teofila Lenartowicza, Kornela Ujejskiego, Wincentego Pola i innych poetów romantycznych <i>minorum gentium</i> . Zjawiska pokrewne w Europie: twórczość Tarasa Szewczenki i jej znaczenie dla literatury ukraińskiej.
Proza narracyjna w I połowie XIX wieku w Polsce (na tle innych krajów Europy): powieść gotycka, romans sentymentalny, romans historyczny, powieść obyczajowa, społeczno-polityczna, powieść historyczna, sensacyjna, romantyczna gawęda szlachecka. List romantyczny jako wyznanie i autokreacja. Europejskie arcydzieła powieściowe: powieści gotyckie Ann Radcliffe, powieści psychologiczne Stendhala (<i>Czerwone i czarne</i> i <i>Pustelnia parmeńska</i>), powieści historyczne i społeczne Wiktora Hugo (<i>Katedra Marii Panny w Paryżu</i> , <i>Nędznicy</i>).
Kobieta w literaturze I połowy XIX wieku: kultura i kwestia kobieca, literackie obrazy kobiet. Polskie pisarki I połowy XIX wieku (Izabela Czartoryska, Maria Wirtemberska, Anna Mostowska, Elżbieta z Krasińskich-Jaraczewska, Narcyza Żmichowska, Paulina Wilkońska, Anna Libera, Gabriela z Güntherów Pużynina, Jadwiga Łuszczewska). Najśłynniejsze kobiety romantyzmu polskiego (Maryla Wereszczakówna, Delfina Potocka, Maria Kalergis). Pisarki w Europie. Powieściopisarstwo Mary Shelley (<i>Frankenstein</i>), Jane Austen (<i>Duma i uprzedzenie</i> , <i>Rozważna i romantyczna</i>) i Emily Brontë (<i>Wichrowe wzgórza</i>), George Sand (<i>Lukrecja Floriani</i>).
Poezi osobni: Aleksander Fredro i jego twórczość na tle głównych nurtów literatury I połowy XIX wieku. Cyprian Norwid – „pisarz wieku kupieckiego i przemysłowego”. Główne tematy jego twórczości lirycznej, dramatycznej oraz nowelistyki i publicystyki; program poetycki Norwida.

Treści merytoryczne: semestr 4
Problem przełomu w literaturze, kulturze i życiu społecznym połowy XIX wieku
Podstawowe zagadnienia pozytywizmu: ramy czasowe, wpływ ideowych, filozoficznych i literackich prądów europejskich, wewnętrzna chronologia, ogólne warunki rozwoju literatury po roku 1863.
Główne nurty (literatura tendencyjna, naturalizm, realizm) i główne gatunki literackie pozytywistów. Nowela, powieść i ich wybitni przedstawiciele: Bolesław Prus, Eliza Orzeszkowa i Henryk Sienkiewicz.
Poezja w okresie pozytywizmu: Maria Konopnicka i Adam Asnyk.
Dramat pozytywistyczny – Michał Bałucki.
Schyłek pozytywizmu oraz dziedzictwo tej epoki w kulturze polskiej.
Przełom antypozytywistyczny. Modernizm. Chronologia. Najważniejsze zjawiska w poezji, prozie i dramacie.
Charakterystyka okresu Młodej Polski: inspiracje europejskie, terminologia, periodyzacja, topografia. Literackie i psychologiczne portrety bezdogmatowców, artystów, kobiet

fatalnych, rewolucjonistów.
Poeci i poetki Młodej Polski. Od antypozytywistycznego przełomu poprzez pesymizm, symbolizm, ekspresjonizm do klasycyzmu, bergsonizmu i franciszkanizmu. Antyurbanizm i spór o wartości.
Młodopolska dramaturgia. <i>Wesele</i> i <i>Noc listopadowa</i> Stanisława Wyspiańskiego jako dramat neoromantyczny. Dramat realistyczno-naturalistyczny (J. A. Kisielewskiego <i>W sieci</i>). Tragedia antyczna we współczesnych realiach. <i>Klątwa</i> Stanisława Wyspiańskiego. Dramat realistyczno-symboliczny: <i>Śnieg</i> Stanisława Przybyszewskiego. Głos Żeromskiego w dyskusji o rewolucji (<i>Róża</i>).
Powieść i nowela w okresie Młodej Polski. Żeromski (<i>Ludzie bezdomni</i> , <i>Popioły</i>) i Reymont (<i>Ziemia obiecana</i> i <i>Chłopi</i>). Młodopolski portret artysty w <i>Próchnie</i> Berenta.
Młoda Polska w krzywym zwierciadle (Boy, <i>Słówka</i> ; Nowaczyński, <i>Gladiolus tavernalis</i>).
Przełomowe znaczenie literatury Młodej Polski. Literatura czasów rozbiorów we współczesnej świadomości społecznej i w refleksji badawczej.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne: semestr 3
1. Wprowadzenie – reguły analizy i interpretacji utworu literackiego (na przykładzie wybranego wiersza, np. <i>Rzym</i> Juliusza Słowackiego lub <i>Larwa</i> Cypriana Norwida)
2. Barbara Radziwiłłówna Alojzego Felińskiego – jako przykład tragedii klasycystycznej. Lektura obowiązkowa: Alojzy Feliński, <i>Barbara Radziwiłłówna</i> , w: <i>Polska tragedia neoklasycystyczna</i> , oprac. i wstęp D. Ratajczakowa, Wrocław 1989, BN I/26
3. Śpiewy historyczne Juliana Ursyna Niemcewicza – problematyka i kompozycja cyklu. Lektura obowiązkowa: J. U. Niemcewicz, <i>Śpiewy historyczne</i> [dowolne wydanie; oprócz tego zalecana lektura pierwodruku (1816), dostępnego m.in. na stronie POLONA: https://polona.pl/item/spiewy-historyczne-z-muzyka-i-rycinami,Njk1MTgz/2/#item]
4. Sofiówka Stanisława Trembeckiego – poetyka poematu opisowego. Lektura obowiązkowa: Stanisław Trembecki, <i>Sofiówka</i> [dowolne wydanie, np. Stanisław Trembecki, <i>Sofijówka</i> , wydał Jerzy Snopek, Warszawa 2000]
5. Ballady i romanse Adama Mickiewicza – problematyka i kompozycja cyklu. Lektura obowiązkowa: A. Mickiewicz, <i>Ballady i romanse</i> [dowolne wydanie]. Do wyboru: M. Piwińska, <i>Koloryt uczuć, klimat wewnętrzny, topografia wyobraźni w cyklu „Ballad i romansów”</i> , [w:] też <i>Wolny myśliwy. Ośiem prób czytania Mickiewicza</i> , Gdańsk 2003; lub [w:] <i>Trzyście arcydzieł romantycznych</i> , pod red. E. Kiślak i M. Gumkowskiego, Warszawa 1996; Lub: I. Opacki, <i>„W środku niebokręga”. O „Balladach i romansach” Mickiewicza</i> , [w:] tegoż, <i>„W środku niebokręga”. Poezja romantycznych przełomów</i> , Katowice 1995.
6. Maria Antoniego Malczewskiego – poetyka powieści poetyckiej. Lektura obowiązkowa: A. Malczewski, <i>Maria. Powieść ukraińska</i> , oprac. i wstęp H. Krukowska, i J. Ławski, Białystok 1995.
7. Powieści poetyckie George’a Byrona (<i>Giaur</i> , <i>Korsarz</i>) i Juliusza Słowackiego (<i>Lambro</i> , <i>Godzina myśli</i>) – charakterystyka porównawcza. Lektura obowiązkowa:

<p>G. Byron, <i>Giaur, Korsarz</i> [dowolne wydania] J. Słowacki, <i>Lambro, Godzina myśli</i>, [w:] tegoż, <i>Powieści poetyckie</i>, oprac. M. Ursel, Wrocław 1986 (BN I/47).</p>
<p>8. Sonety krymskie Adama Mickiewicza jako cykl poetycki; problematyka egzystencjalna cyklu. Lektura obowiązkowa: A. Mickiewicz, <i>Sonety krymskie</i> [dowolne wydanie]. I. Opacki, <i>Człowiek w sonetach przełomu</i>, [w:] tegoż, <i>Poezja romantycznych przełomów</i>, Wrocław 1972; lub [w:] tegoż, „<i>W środku niebokręga</i>”. <i>Poezja romantycznych przełomów</i>, Katowice 1995.</p>
<p>9. Historiozofia <i>Ksiąg narodu i pielgrzymstwa polskiego</i> Adama Mickiewicza. Lektura obowiązkowa: A. Mickiewicz, <i>Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego</i> [dowolne wydanie]. Z. Stefanowska, <i>Historia i profecja. Studia o księgach narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego</i>, Warszawa 1962.</p>
<p>10. Balladyna Juliusza Słowackiego jako anty-baśń. Lektura obowiązkowa: J. Słowacki, <i>Balladyna</i>, oprac. Mieczysław Inglot, Wrocław 1984 (BN I 51) [lub inne wydanie]. <i>Białośnieżka i Różyczka</i>, [w:] <i>Baśnie braci Grimm</i>, przeł. E. Bielicka i M. Tarnowski, posłowie H. Kapeliński, t. II, Warszawa 1989, s. 237-243.</p>
<p>11. <i>Irydion</i> Zygmunta Krasińskiego: fabuła i historiozofia. Lektura obowiązkowa: Z. Krasiński, <i>Irydion</i> [wyd. dowolne]. A. Waśko, Zygmunta Krasiński. <i>Oblicza poety</i>, Kraków 2001 [rozdz. pt. <i>Irydion</i>, s. 180-204].</p>
<p>12. Biografia i liryka Juliusza Słowackiego (związki, zależności, legenda literacka). Lektura obowiązkowa: J. Słowacki, wybór wierszy. Cz. Zgorzelski, <i>Liryka w pełni romantyczna. Studia i szkice o wierszach Słowackiego</i>, Warszawa 1981.</p>
<p>13. Powieści XIX wieku: analiza wybranego przykładu. Lektura obowiązkowa – do uzgodnienia spośród następujących: J. Potocki, <i>Rękopis znaleziony w Saragossie</i>, M. Wirtemberska, <i>Malwina</i>, M. Shelley, <i>Frankenstein</i>; Jane Austen, <i>Duma i uprzedzenie</i>, <i>Rozważna i romantyczna</i>; Emily Brontë, <i>Wichrowe wzgórza</i>; J.I. Kraszewski, <i>Ułana</i>, <i>Zygmuntowskie czasy</i>, S. Goszczyński, <i>Król zamczyska</i>.</p>
<p>14. Żydzi w literaturze XIX wieku. Lektura obowiązkowa: A. Fabianowski, <i>Polin – realna i fantazmatyczna ojczyzna Żydów polskich</i>, [w:] <i>Georomantyzm. Literatura, miejsce, środowisko</i>, red. E. Dąbrowicz, M. Luł, K. Sawicka-Mierzyńska, D. Zawadzka, Białystok 2015, s. 174-197. J. Detka, <i>Żyd</i>, [w:] <i>Słownik literatury polskiej XIX wieku</i>; red. J. Bachórz i A. Kowalczykowa, Wrocław 1991, s. 1046-1050. Lektura dodatkowa: M. Inglot, <i>Postać Żyda w literaturze polskiej lat 1822-1864</i>, Wrocław 1999.</p>
<p>15. Poezja Cypriana Norwida – warsztaty interpretacyjne. Lektura obowiązkowa: C. Norwid, <i>Vade-mecum</i>, oprac. J. Fert, Wrocław 1990, BN I/271. E. Feliksiak, <i>Norwidowski świat myśli</i>, [w:] tejże, <i>Poezja i myśl. Studia o Norwidzie</i>, Lublin 2001, s. 83-168.</p>

Treści merytoryczne: semestr: 4
<p>1. Nowelistyka Henryka Sienkiewicza (<i>Humoreski z teki Worszytły, Szkice węglem, Latarnik, Janko Muzykant, Za chlebem, Sachem, z pamiętnika poznańskiego nauczyciela, Bartek Zwycięzca</i>). Geneza nowel. Nowele i opowiadania a program pozytywistyczny. Zmiany</p>

sienkiewiczowskiego wzorca noweli. Specyficzne ich cechy
2. Nowelistyka Bolesława Prusa (na przykładzie <i>Omyłka</i> , <i>Antek</i> i <i>Kamizelka</i>). Klasyczny wzorzec noweli, a nowele Prusa. Tematyka nowel tego autora. Kompozycja nowel i ich problematyka. <i>Omyłka</i> - interpretacja tytułu. Geneza noweli i jej przesłanie. Programy polityczne w <i>Omyłce</i> . Ocena powstania styczniowego. Język ezopowy w tej noweli.
3. <i>Marta</i> Elizy Orzeszkowej jako powieść tendencyjna. Teoretyczne założenia powieści tendencyjnej. Fabuła i kompozycja powieści. Sposoby kreacji bohaterów. Konstrukcja postaci głównej bohaterki - prawdopodobieństwo psychologiczne tej postaci. Przyczyny jej klęski. Główna „tendencja” powieści. Czy <i>Marta</i> jest typową powieścią tendencyjną? Realizm utworu. Funkcja narratora.
4. <i>Lalka</i> Bolesława Prusa. Geneza powieści. Główny temat powieści wg. autora. Pierwotny tytuł, tytuł ostateczny i jego poliwalencja. Tematyka - polifoniczność. Sposoby kreowania bohaterów. Realizm. Wizja świata w <i>Lalce</i> - teatralizacja. Typy narracji. Humor.
5. <i>Faraon</i> B. Prusa. Geneza powieści i jej założenia. Kreacja postaci głównego bohatera. Ramzes XII a wzór idealnego władcy. Przyczyny podstawowego konfliktu. Wizja państwa i społeczeństwa w <i>Faraonie</i> . <i>Faraon</i> a sprawa polska.
6. Trylogia H. Sienkiewicza. Tradycje powieści historycznej zagranicą i w Polsce. Geneza <i>Trylogii</i> . Źródła historyczne z których korzystał Sienkiewicz. Ogólny schemat kompozycyjny dzieła. Konstrukcja postaci głównych bohaterów. Narracja w <i>Trylogii</i> . Język utworu. Sienkiewicz a historia. Sienkiewicz a tradycja romantyczna. Ideowa funkcja dzieła. Przyjęcie <i>Trylogii</i> przez współczesnych.
7. <i>Grube ryby</i> Michała Bałuckiego jako komedia pozytywistyczna.
8. Poezja Adama Asnyka. Interpretacja wybranych utworów: <i>Publiczność do poetów</i> , <i>Poeci do publiczności</i> , <i>Różowa chwilka</i> , <i>Legenda pierwszej miłości</i> , <i>XIX wiekowi</i> , <i>Na początku</i> , <i>Panienczka</i> , <i>Kopciuszek</i> , <i>Historyczna nowa szkoła</i> , <i>Sztuczne kwiaty</i> , <i>Limba</i> , <i>Ulewa</i> . Cykl <i>Nad głębiami</i> jako przykład liryki intelektualnej.
9. Wybrane wiersze Marii Konopnickiej (<i>Kubek</i> , <i>Contra spem spero</i> , <i>Rota</i> , wybrane liryki „ludowe”).
10. Liryka Młodej Polski - od antypozytywistycznego przełomu poprzez pesymizm, symbolizm, klasycyzm do franciszkanizmu, ekspresjonizmu i bergsonizmu. Poezja kobiet.
11. Młodopolski portret artysty w <i>Próchnie</i> Berenta.
12. <i>Noc listopadowa</i> Stanisława Wyspiańskiego jako dramat neoromantyczny. Dramat realistyczno-naturalistyczny (J. A. Kisielewskiego w <i>sieci</i>).
13. Tragedia antyczna we współczesnych realiach. <i>Klątwa</i> Stanisława Wyspiańskiego.
14. Dramat realistyczno-symboliczny. <i>Śnieg</i> Stanisława Przybyszewskiego. Głos Żeromskiego w dyskusji o rewolucji (<i>Róża</i>).
15. Młoda Polska w krzywym zwierciadle (Boy, <i>Stówka</i> ; Nowaczyński, <i>Gladiolus tavernalis</i>).

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną,

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów, praca w grupach, dyskusja

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia	Forma zajęć
---------------	----------------------------------	-------------

		dydaktycznych
EK_01	ocena w trakcie ćwiczeń	ćw.
EK_02	ocena w trakcie ćwiczeń, ocena w trakcie egzaminu	ćw., egz.
EK_03	ocena w trakcie ćwiczeń, ocena w trakcie egzaminu	ćw., egz.
EK_04	ocena w trakcie ćwiczeń, ocena w trakcie egzaminu	ćw., egz.
EK_05	ocena w trakcie ćwiczeń, kolokwium, ocena wypowiedzi	egz.
EK_06	ocena w trakcie ćwiczeń, ocena w trakcie egzaminu	ćw., egz.
EK_07	ocena w trakcie ćwiczeń, ocena w trakcie egzaminu	ćw., egz.
EK_08	ocena w trakcie ćwiczeń, ocena w trakcie egzaminu	ćw., egz.
EK_09	ocena w trakcie ćwiczeń	ćw.
EK_10	ocena w trakcie ćwiczeń, ocena w trakcie egzaminu	ćw., egz.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ocena formatywna (bieżąca):

Wykład: zaliczenie na podstawie obecności na wykładach (wymagane uczestnictwo w 80% wykładów).

Ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie ocen cząstkowych (wystawianych podczas trwania zajęć).

F1: ocena przygotowania do zajęć, zrozumienia omawianej tematyki przedmiotu, umiejętności uczestnictwa w dyskusji (každorazowo podczas trwania zajęć);

F2: ocena zadanej pracy w grupach (przygotowanie prezentacji, przedstawienie wyników własnych badań itp.) (každorazowo podczas trwania zajęć).

Ocena podsumowująca: egzamin ustny:

Ocena stopnia przyswojenia wiedzy, umiejętności i kompetencji z zakresu przewidzianego dla przedmiotu *Literatura i kultura polska okresu zaborów (z elementami literatury powszechnej)* – problematyka egzaminu obejmuje spis lektur oraz tematykę wszystkich zajęć dydaktycznych poświęconych tym zagadnieniom; w zakres egzaminu wchodzi zagadnienia i lektury z literatury polskiej i powszechnej. Wskazana forma oceny odnosi się do wszystkich założonych efektów kształcenia.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	60+40+20S
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	130

SUMA GODZIN	260
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	10

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Uwaga: większość lektur jest dostępna w Internecie i można korzystać z ich wersji elektronicznych. Godne polecenia są następujące strony:

Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej: <http://literat.ug.edu.pl/>

Biblioteka internetowa Wolne Lektury: <https://wolnelektury.pl/>

Federacja Bibliotek Cyfrowych: <http://fbc.pionier.net.pl/> [tu można zapoznać się z pierwodrukami i innymi wydaniem XIX-wiecznymi]

Serwis internetowy Polona: <https://polona.pl/> [tu można zapoznać się z pierwodrukami i innymi wydaniem XIX-wiecznymi]

Literatura podstawowa:

Semestr I: oświecenie postanisławowskie i romantyzm – lista lektur

Literatura polska:

I. Teksty literackie.

Antologie

- *Między rozpaczą i nadzieją. Antologia poezji porzobiorowej lat 1793-1806*, wstęp P. Żbikowski, oprac. M. Nalepa, Kraków 2006 [tu: A.J. Czartoryski, *Bard polski*, C. Godebski, *Wiersz do legiów polskich*, K. Koźmian, *Duma o Sobieskim*, *Do Ignacego Potockiego*, L. Kropiński, *Do Księżnej Izabeli Czartoryskiej*, J. Morelowski, *Treny*, J.U. Niemcewicz, *Alondzo i Helena*, J.P. Woronicz, *Hymn do Boga* i inne].
- *Poezja polska 1800-1830*, oprac. Z. Libera, Warszawa 1984 [tu: A. Feliński, *Hymn na rocznicę ogłoszenia Królestwa Polskiego*, K. Koźmian, *Oda na pokój w roku 1809*, *Oda na upadek dumnego w roku 1815*, L. Osiński, *Oda na cześć Kopernika*, W. Reklewski, *Krakowiaki*].
- *Zbiór poetów polskich XIX wieku. Księga pierwsza*, oprac. P. Hertz, Warszawa 1959.
- „I ziarno duszy nagie pozostało”. *Antologia wierszy polskiego romantyzmu*, wybór i oprac. B. Dopart, A. Ziółowicz, t. I-II, Kraków 2006 [obowiązuje znajomość wybranych wierszy: Aleksandra Fredry, Aleksandra Chodźki, Karola Sienkiewicza, Maurycego Gosławskiego, Seweryna Goszczyńskiego, Józefa Bohdana Zaleskiego, Stefana Witwickiego, Franciszka Kowalskiego, Stefana Garczyńskiego, Zygmunta Krasińskiego, Konstantego Gaszyńskiego, Karola Bołoz-Antoniewicza, Anny Libery, Edmunda Wasilewskiego, Narcyzy Żmichowskiej, Romana Zmorskiego, Włodzimierza Wolskiego, Karola Balińskiego, Gustawa Ehrenberga, Henryka Merzbacha, Mieczysława Romanowskiego, Jadwigi Łuszczewskiej (Deotymy); można korzystać z tego wydania przy studiowaniu twórczości lirycznej Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Cypriana Norwida, Wincentego Pola, Kornela Ujejskiego, Władysława Syrokomli]

i Teofila Lenartowicza].

- *Walka romantyków z klasykami*, wstęp napisał, wypisy źródłowe ułożył i oprac. S. Kawyn, Wrocław 1960 (BN, I 183) lub *Idee programowe romantyków polskich. Antologia*, oprac. A. Kowalczykowa, Wrocław 1991 (BN, I 261).
- *Polska krytyka literacka (1800-1918)*, t. 1-2, Warszawa 1959 [obowiązują teksty: Juliana Ursyna Niemcewicza, Towarzystwa X-ów, Kazimierza Brodzińskiego, Jana Śniadeckiego, Michała Grabowskiego, Maurycego Mochnackiego, Seweryna Goszczyńskiego, Wincentego Pola, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Ropelewskiego].
- *Ballada polska*, oprac. Cz. Zgorzelski przy współudziale I. Opackiego, Wrocław 1962 (BN I 177) [obowiązuje znajomość wstępu oraz wybranych ballad].
- Maria Janion, *Reduta. Romantyczna poezja niepodległościowa*, seria Biblioteka Romantyczna, Kraków 1979.
- *Polski list romantyczny. Antologia*, wybrał i oprac. Z. Sudolski, Kraków 1997 [obowiązuje znajomość wstępu oraz wybranych listów].
- *Romantyczna gawęda szlachecka. Antologia*, wybrał i oprac. Andrzej Waśko, Kraków 1999 [obowiązuje znajomość wstępu oraz kilku tekstów do wyboru].
- *Sybir romantyków*, oprac. Zofia Trojanowiczowa, Kraków 1992 [obowiązuje znajomość wstępu oraz kilku tekstów do wyboru].

Teksty

- Kazimierz Brodziński, *Wiesław. Sielanka krakowska*, [w:] K. Brodziński, *Wybór pism*, oprac. A. Witkowska, Wrocław – Warszawa – Kraków 1966.
- Kazimierz Brodziński, *Poezje*, oprac. i wstęp C. Zgorzelski, t. 1-2, Wrocław 1959 [tu: *Żołnierz nad rzeką Moskwą w roku 1812, Pole raszyńskie*].
- Alojzy Feliński, *Barbara Radziwiłłówna*, w: *Polska tragedia neoklasycystyczna*, oprac. i wstęp D. Ratajczakowa, Wrocław 1989, BN I/260.
- Franciszek Karpiński, *Poezje wybrane*, oprac. T. Chachulski, Wrocław 1997, BN I 89 [tu: *Żale Sarmaty nad grobem Zygmunta Augusta*].
- Julian Ursyn Niemcewicz, *Śpiewy historyczne*, oprac. Z. Libera, Warszawa 1986 [lub inne wydanie] [tu: *Duma o Żółkiewskim, Duma o kniaziu Michale Glińskim*].
- Jan Potocki, *Rękopis znaleziony w Saragossie*, tekst przygotował i przypisami opatrzył L. Kukulski, Warszawa 1965 - lub wyd. nast.
- Stanisław Trembecki, *Sofiówka*, [w:] *Między rozpaczą i nadzieją. Antologia poezji porozbiorowej lat 1793-1806*, wstęp P. Żbikowski, oprac. M. Nalepa, Kraków 2006 [lub inne wydanie];
- Maria Wirtemberska, *Malwina czyli domysłność serca*, oprac. i wstęp W. Billip, Warszawa 1978 [lub wyd. Kraków 2002].
- Cyprian Godebski, *Grenadier – filozof. Powieść prawdziwa wyjęta z dzienników podróży 1799*, oprac., wstęp i komentarz Z. Kubikowski, Wrocław 1953.
- Ignacy Krasicki, *Rozmowy zmarłych*, wstęp i komentarze Z. Libera, Warszawa 1987 [tu: *Wstęp i Rozmowa I. Między Solonem i Katonem Utyceńskim*].
- *Poezje więzienne Hugona Kołłątaja. Studia i teksty*, oprac. P. Żbikowski, Wrocław 1993.
- *Polska epopeja klasycystyczna*, wybór, oprac., wstęp R. Dąbrowski, Kraków 2001 [stąd: wybrany poemat].
- *Polski romans sentymentalny*, oprac. A. Witkowska, Wrocław 1971, BN I/206 [tu: L. Kropiński, *Julia i Adolf*].
- Aleksander Fredro, *Zemsta*, oprac. M. Inglot, Wrocław 1986 (BN I 32) (lub wyd. wcześniejsze) [albo: Aleksander Fredro, *Zemsta*, wstęp i oprac. D. Ratajczakowa, Biblioteka Polska, Kraków 1997].
- Aleksander Fredro, *Śluby panieńskie*, oprac. M. Inglot, Wrocław 1983 (BN I 22) [lub wyd. wcześniejsze].
- Aleksander Fredro, *Dożywocie*, oprac. M. Inglot, Wrocław 1981 (BN I 93) [lub wyd. wcześniejsze].

- Aleksander Fredro, *Pan Jowialski*, oprac. W. Billip, Wrocław 1968 (BN I 36) [lub inne wyd.].
- Zygmunt Krasiński, *Irydion*, oprac. W. Kubacki, Wrocław 1967 (BN I 42) [lub inne wyd.].
- Zygmunt Krasiński, *Nie-Boska komedia*, wstęp M. Janion, oprac. Maria Grabowska, Wrocław 1974 (BN I 24) [lub inne wydanie].
- Zygmunt Krasiński, *Listy. Wybór*, oprac. Z. Sudolski, Wrocław 1997 (BN I 282) [obowiązuje znajomość kilku dowolnie wybranych listów].
- Józef Ignacy Kraszewski, *Ułana* [dowolne wydanie] lub *Zygmuntowskie czasy*, oprac. W. Danek, Wrocław 1950, (BN I 91) [lub inne wydanie].
- Teofil Lenartowicz, *Wybór poezji*, oprac. i wstęp J. Nowakowski, Wrocław 1972 (BN I 5).
- Antoni Malczewski, *Maria. Powieść ukraińska*, wprowadzenie H. Krukowska i J. Ławski, Białystok 1995.
- Adam Mickiewicz, *Konrad Wallenrod*, oprac. S. Chwin, Wrocław 1991 (BN I 72) [lub inne wydanie].
- Adam Mickiewicz, *Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego*, oprac. Z. Stefanowska, Wrocław 1956 (BN I 17) [lub wyd. w serii Skarby Biblioteki Narodowej, Wrocław 2004].
- Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. II, IV, I, III [dowolne wydanie, np. Adam Mickiewicz, *Dziela. Wydanie Rocznicowe*, t. III: *Dramaty*, Warszawa 1995; lub: Adam Mickiewicz, *Dziady*, oprac. Maria Cieśla-Korytowska, Kraków 1998].
- Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, oprac. S. Pigoń, aneks oprac. J. Maślanka, Wrocław 2015 (BN I 83) [lub wyd. wcześniejsze].
- Adam Mickiewicz, *Wybór poezji*, t. 1-2, oprac. Czesław Zgorzelski, Wrocław 1986, (BN I 66) [obowiązuje szczegółowa znajomość całej twórczości lirycznej].
- Cyprian Norwid, wybór wierszy, m.in.: *Pióro, Moja piosnka [I], Marmur-biały, Pieśń od ziemi naszej, Bema pamięci żałobny-rapsod, Trzy strofki, Moja piosnka [II], [Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...], Do obywatela Johna Brown, Po balu, Moja ojczyzna, Żydowie polscy, Marionetki, Do wroga. Pieśń, Święty-pokój, Rozebrana. Ballada*; wybór wierszy z cyklu *Vade-mecum*, np.: *Za wstęp. Ogólniki, [Klaskaniem mając obrzękę prawice...], Socjalizm, W Weronie, Ciemność, Pielgrzym, Larwa, Sfinks, Fatum, Ironia, Syberie, Idee i prawda, Moralności, Język-ojczysty, Krzyż i dziecko, Śmierć, Nerwy, Ostatni-despotyzm, Fortepian Szopena* [zalecane wydanie: C. Norwid, *Vade-mecum*, oprac. Józef Fert, Wrocław 1999 (BN I 271) [lub wyd. w serii Skarby Biblioteki Narodowej, Wrocław 2003].
- Cyprian Norwid, *Pierścień Wielkiej-Damy*, oprac. S. Świontek, Wrocław 1990 (BN I 274).
- Cyprian Norwid, *Pisma wszystkie*, oprac. J.W. Gomułicki, t. 1-11, Warszawa 1971-1976 [stąd: *Stodycz* (t. 4); *Ad leones* (t. 6), *Czarne kwiaty* (t. 6)].
- Wincenty Pol, *Wybór poezji*, oprac. i wstęp M. Janion, Wrocław 1963 (BN I 180) [obowiązuje znajomość utworów: *Pieśń o ziemi naszej, Pieśni Janusza, Mohort* oraz kilku innych, dowolnie wybranych].
- Henryk Rzewuski, *Pamiętki Soplicy*, oprac. i postłowie Z. Lewinówna. Warszawa 1983 [lub inne wydanie] [obowiązuje znajomość 3 wybranych gawęd].
- Juliusz Słowacki, wybór wierszy, m.in.: *Hymn („Bogarodzica! Dziewico...”); Oda do wolności; Kulik; Pieśń legionu litewskiego; Paryż; Przeklęstwo. Do***; Rozłączenie; Rzym; Hymn („Smutno mi, Boże...”); Piramidy, czy wy macie... [Rozmowa z piramidami]; Grób Agamemnona; Testament mój; Na sprowadzenie prochów Napoleona; Do A. M.; Tak mi, Boże, dopomóż...; Przez Furie jestem targań ja, Orfeusz; Kiedy się w niebie gdzie zejdziemy sami...; Do Joanny Bobrowej, [W pamiętniku Zofii Bobrowny], [Do Ludwika Bobrowny], Uspokojenie, Matecznik, Wielcyśmy byli i śmieszniśmy byli..., [Sowiński w okopach Woli], Bo to jest wieszczka najjaśniejsza chwała..., Mój król i mój Pan – to nie mocarz żadny..., Gdy noc głęboka wszystko uśpi i oniemi..., Kiedy pierwsze kury Panu śpiewają..., Do matki, Pośród niesnasków – Pan Bóg uderza...* [zalecane wydanie: Juliusz Słowacki, *Wiersze*, wstęp i oprac. J. Brzozowski i Z. Przychodniak, Wrocław 2013, (BN I 319)].
- Juliusz Słowacki, *Powieści poetyckie*, oprac. M. Ursel, Wrocław 1986 (BN I 47) [stąd: *Lambro, Godzina myśli*].
- Juliusz Słowacki, *Kordian*, oprac. M. Inglot, Wrocław 1986 (BN I 2) [lub inne wyd.].

- Juliusz Słowacki, *Balladyna*, oprac. M. Inglot, Wrocław 1984 (BN I 51) [lub inne wyd.].
- Juliusz Słowacki, *Fantazy*, wstęp i oprac. A. Kowalczykowa, Kraków 1998 [lub: Juliusz Słowacki, *Fantazy*, oprac. M. Inglot, Wrocław 1976 (BN I 105)].
- Juliusz Słowacki, *Beniowski. Poema*, oprac. A. Kowalczykowa, Wrocław 1996 (BN I 13/14).
- Władysław Syrokomla, *Wybór poezji*, oprac. i wstęp F. Bielak, Wrocław 1970 (BN I 54).
- Kornel Ujejski, *Wybór poezji i prozy*, oprac. K. Poklewska, Wrocław 1992 (BN I 37).
- Narcyza Żmichowska, *Poganka. Jedna z powieści przy kominkowym ogniu opowiadanych*, oprac. T. Boy Żeleński, Wrocław 1950 (BN I 121) [lub inne wyd.].

II. Literatura przedmiotu.

Słowniki i encyklopedie

- Francis Claudon [i inni], *Encyklopedia romantyzmu. Malarstwo, Rzeźba, Architektura, Literatura, Muzyka*, przeł. H. Kęszycka, Warszawa 1992.
- *Słownik literatury polskiego Oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 2002 (lub wyd. wcześniejsze).
- *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, pod red. J. Bachorza i A. Kowalczykowej, Wrocław 2009 (lub wyd. wcześniejsze).
- Marek Piechota, Jacek Lyszczyna, *Słownik Mickiewiczowski*, Katowice 2000.
- Jarosław Marek Rymkiewicz, Dorota Siwicka, Alina Witkowska, Marta Zielińska, *Mickiewicz. Encyklopedia*, Warszawa 2001.
- Mieczysław Inglot, *Romantyzm. Słownik literatury polskiej*, Gdańsk 2007.

Podręczniki i źródła internetowe

- *Pisarze polskiego oświecenia*, pod red. T. Kostkiewiczowej i Z. Golińskiego, t. 1-3, Warszawa 1992-1996 [t.2: J. Wybicki, J.U. Niemcewicz, t.3: A. Feliński, L. Osiński, K. Brodziński, J. Śniadecki, M. Wirtemberska].
- Alina Witkowska, Ryszard Przybylski, *Romantyzm*, Warszawa 2008 [lub wydania wcześniejsze].
- Dorota Siwicka, *Romantyzm 1822-1863*, Warszawa 1995.
- *Historia literatury polskiej w dziesięciu tomach*, t. 4: *Oświecenie*, cz. 1-2; t. 5: *Romantyzm*, cz. 1 i 2, pod red. A. Skoczek, Bochnia-Kraków 2003.
- Bogusław Dopart, *Kultura polska lat 1796-1918*, [w:] *Historie Polski w XIX wieku*, pod red. Andrzeja Nowaka, t. I: Tadeusz Epsztein, Magdalena Gawin, Bogusław Dopart, *Kominy, ludzie i obłoki: modernizacja i kultura*, Warszawa 2013, s. 269-488.
- Grażyna Borkowska, Małgorzata Czermińska, Ursula Phillips, *Pisarki polskie od średniowiecza do współczesności. Przewodnik*, Gdańsk 2000 [stąd: *Uczone arystokratki, czułe powieściopisarki i romantyczna poganka. Pisarki pierwszej połowy XIX wieku*].
- *Lektury polonistyczne. Oświecenie – romantyzm*, t. I, pod red. A. Borowskiego i J.S. Gruchały, Kraków 1997 [stąd: Julian Maślanka: *Antoni Młczyński* – „*Maria*”; Bogusław Dopart: *Adam Mickiewicz* – „*Dziady*”; Małgorzata Stolzman: *Henryk Rzewuski* – „*Pamiętki Soplicy*”; Julian Maślanka: *Juliusz Słowacki* – „*Balladyna*”; Julian Maślanka: *Juliusz Słowacki* – „*Lilla Weneda*”].
- Nowa Panorama Literatury Polskiej: *Atlas Polskiego romantyzmu* (<http://nplp.pl/kolekcja/atlas-romantyzmu/>).

Literatura powszechna

I. Teksty literackie i antologie.

- James Macpherson, *Pieśni Osjana*, tłum. S. Goszczyński, przekład zweryfikował i oprac. J. Strzetelski, Wrocław 1980, BN II/202.
- Matthew Gregory Lewis, *Mnich. Powieść*, tłum, wstęp i objaśnienia Z. Sinko, Wrocław 1964, BN II/139.
- *Manifesty romantyzmu 1790-1830. Anglia, Niemcy, Francja*, wybór tekstów i oprac. A. Kowalczykowa, Warszawa 1995 [lub wyd. wcześniejsze] [stąd: William Wordsworth,

Przedmowa do drugiego wydania Ballad lirycznych; François-René de Chateaubriand, *Geniusz chrześcijaństwa*; Achim von Arnim, *O pieśniach ludowych*].

- Johann Wolfgang Goethe, *Faust*, cz. 1-2, dowolne wydanie w przekł. F. Konopki, A. Sandauera lub A. Pomorskiego.
- Fryderyk Schiller, *Zbójcy*, przeł. F. Konopka, oprac. O. Dobijanka-Witczakowa, Wrocław 1986 (BN II 30) [lub inne wyd.].
- *Niemiecka ballada romantyczna*, oprac. Z. Ciechanowska (BN II 142) (obowiązuje znajomość *Wstępu* oraz następujących ballad: Gottfried Bürger, *Lenora*; Johann Wolfgang Goethe, *Król elfów*, *Uczeń czarnoksiężnika*, *Szczurotań*, *Taniec umarłych*; Friedrich Schiller, *Rękawiczka*, *Pożegnanie Hektora*, *Żurawie Ibikusa*; Joseph von Eichendorf, *Loreley*; Heinrich Heine, *Grenadierzy*, *Statek niewolników*, *Tkacze*).
- Ernest Teodor Amadeusz Hoffmann, 2 opowiadania do wyboru: np. *Radca Krespel* i *Piaskun* (lub *Przygody w noc sylwestrową*; *Historia o dziadku do orzechów i królu myszy*) [dowolne wyd.] lub Edgar Allan Poe, 2 opowiadania do wyboru (np. *Zagłada domu Usherów* i *William Wilson*) [wyd. dowolne].
- George Gordon Byron, *Giaur* i *Korsarz*, [w:] *Powieści poetyckie*, oprac. A. Tretiak, Kraków 1924 (BN II 34) [lub inne wydanie, np. Byron, *Wybór dzieł*, wybór, przedmowa, redakcja i przypisy J. Żuławski, Warszawa 1986, t. I].
- George Gordon Byron, *Don Juan*, pieśń I-IV [wyd. dowolne] lub *Wędrowniki Childe-Harolda* [wyd. dowolne].
- *Angielscy poeci jezior*, wstęp, oprac. i przekł. S. Kryński, Wrocław 1963 (BN II 143) lub *Twarde dno snu. Tradycja romantyczna w poezji języka angielskiego. Blake, Wordsworth, Coleridge, Shelley, Keats, Longfellow, Tennyson, Fitzgerald, Hardy*, w wyborze, opracowaniu i przekładach oraz ze wstępem Z. Kubiaka, Warszawa 2002 (obowiązuje ogólna charakterystyka twórczości Coleridge'a i Wordswortha oraz dokładna znajomość kilku wierszy obydwu poetów).
- Mary Shelley, *Frankenstein* [dowolne wydanie].
- Jane Austen, *Duma i uprzedzenie* lub *Rozważna i romantyczna* [dowolne wydanie].
- Emily Brontë, *Wichrowe wzgórza*, przeł. J. Sujkowska, wstęp i oprac. B. Bałutowa, Wrocław 1990 (BN II, 228) [lub inne wydanie].
- Walter Scott, *Waverley*, wstępem opatrzył i oprac. A. Tretiak, Kraków 1929 (BN II 56) [lub inne wydanie] lub *Rob Roy Powieść historyczna z XVIII wieku* [wyd. dowolne].
- Stendhal, *Czerwone i czarne* [wyd. dowolne] lub *Pustelnia parmeńska* [wyd. dowolne].
- Wiktor Hugo, *Katedra Marii Panny w Paryżu* [wyd. dowolne] lub *Nędznicy* [wyd. dowolne].
- Aleksander Puszkina, *Wybór wierszy*, oprac. B. Galster, Wrocław 1982 (BN II 201) [lub *Lutnia Puszkina*, wybór i tłum. J. Tuwim, Warszawa 1987 (lub wyd. wcześniejsze)] (obowiązuje ogólna charakterystyka twórczości lirycznej oraz dokładna znajomość 5 wierszy).
- Aleksander Puszkina, *Eugeniusz Oniegin*, przeł. A. Ważyk, wstęp R. Łużny, Wrocław 1993 (BN II 35).
- Taras Szewczenko, *Wybór poezji*, oprac. M. Jakóbiec, Wrocław 1974 (BN II, 178) (obowiązuje ogólna charakterystyka twórczości lirycznej oraz dokładna znajomość 5 wierszy).

II. Literatura przedmiotu.

Opracowania ogólne

- Isaiah Berlin, *Korzenie romantyzmu. Wykłady Mellonowskie w zakresie sztuk pięknych wygłoszone w Narodowej Galerii Sztuki w Waszyngtonie*, red. Henry Hardy, tłum. Anna Bartkiewicz, Poznań 2004.
- Agata Bielik-Robson, *I rozważna, i romantyczna – czyli o racjonalności romantyzmu*, [w:] *tejsze, Romantyzm. Niedokończony projekt. Eseje*, Kraków 2008.
- Agata Bielik-Robson, *Człowiek, istota wybrakowana: paradoksy antropologii romantycznej*, [w:] *tejsze, Romantyzm. Niedokończony projekt. Eseje*, Kraków 2008.

Podręczniki

- *Dzieje literatur europejskich*, pod red. Władysława Floryana, t. 1-3, Warszawa 1979-1991.
- Marian Szyrocki, *Historia literatury niemieckiej. Zarys*, Wrocław 1971.
- Przemysław Mroczkowski, *Historia literatury angielskiej. Zarys*, Wrocław 1986.
- Jerzy Adamski, *Historia literatury francuskiej. Zarys*, Wrocław 1989.
- Bogusław Mucha, *Historia literatury rosyjskiej. Zarys*, Wrocław 1989.

Opracowania szczegółowe (obowiązuje znajomość 2 wybranych pozycji)

- Marian Szyrocki, *Johann Wolfgang Goethe*, Warszawa 1987 [lub wyd. wcześniejsze].
- Marek J. Siemiek, *Fryderyk Schiller*, Warszawa 1970.
- Juliusz Żuławski, *Byron nieupozowany*, Warszawa 1979 [lub wyd. wcześniejsze].
- Valerie Grosvenor Myer, *Nieznane serce: Jane Austen. Biografia*, przeł. Małgorzata Kicana, Warszawa 1999.
- George Bidwell, *Walter Scott*, przeł. Anna Bidwell, Warszawa 1963.
- Anna Przedpełska-Trzeciakowska, *Na plebanii w Haworth. Dzieje rodziny Brontë*, Warszawa 1998 [lub wyd. wcześniejsze]; Eryk Ostrowski: *Charlotte Brontë i jej siostry śpiące*, [Warszawa] 2013 [jedna pozycja do wyboru].
- Bolesław Leśmian, *Edgar Allan Poe*, [w:] tegoż, *Szkice literackie*, zebrał i oprac. Jacek Trznadel, Poznań 2011.
- Georges Blin, *Stendhal i problemy powieści*, przeł. Zofia Jaremkó-Pytowska, Warszawa 1972.
- Jean-Bertrand Barrère, *Hugo. Człowiek i dzieło*, Warszawa 1968.
- George Sand, *Dzieje mojego życia*, przeł. M. Damińska-Joczowa, wstęp M. Straszewska, Warszawa 1968; Andre Maurois, *Lelia, czyli życie George Sand*, przeł. A. Kotula, t. 1-2, Warszawa 1976; Joseph Barry, *George Sand. Żywot jawnogrzesznicy*, przeł. I. Szymańska, Warszawa 1996; Belinda Jack, *George Sand*, przeł. J. Korpanty, Warszawa 2002.
- Bogusław Mucha, *Aleksander Puszkina. Opowieść biograficzna*, Piotrków Trybunalski, 1999; Andrzej Turczyński, *Ten szalony pan Puszkina. Słowo o udręce*, Warszawa 2008 [jedna pozycja do wyboru].
- Włodzimierz Mokry, *Taras Szewczenko: między Prometeuszem a Chrystusem*, [w:] tegoż, *Literatura i myśl filozoficzno-religijna ukraińskiego romantyzmu. Szewczenko, Kostomarov, Szaszkiewicz*, Kraków 1996 lub interaktywna strona internetowa *Taras Szewczenko. Biografia*: <http://shevchenko.ukrlib.com.ua/?lang=pl>.

Semestr IV: pozytywizm i Młoda Polska – lista lektur

Literatura polska:

I. Teksty literackie.

- *Antologia liryki Młodej Polski*, oprac. I. Sikora, Wrocław 1990.
- Asnyk Adam, wybrane poezje (6 wybranych wierszy) w: *Poezje zebrane*, wstępem opatrzyła Zofia Mocarska-Tycowa, Toruń 2000.
- Bałucki Michał, *Dom otwarty* w: tenże, *Grube ryby. Dom otwarty*, oprac. Tomasz Weiss, Wrocław 1981. (BN I Nr 236).
- Berent Wacław, *Próchno*, oprac. J. Paszek, Wrocław 1979 (BN I 234).
- Brzozowski Stanisław, *Płomienie*, Kraków 1956.
- Brzozowski Stanisław, *Współczesna powieść i krytyka*, wstęp T. Burek, Kraków 1984. [*Współczesna powieść polska; Współczesna krytyka literacka w Polsce*].
- Dygasiński Adolf, *Zajęc* w: As, *Zajęc*, *Gody życia*, post. Danuta Brzozowska, Warszawa 1974 lub z innego wydania.
- Irzykowski Karol, *Pałuba. Sny Marii Dunin*, oprac. A. Budrecka, Wrocław 1981 (BN I 255).
- Kasprówicz Jan, *Wybór poezji*, oprac. J. J. Lipski, Wrocław 1973 (BN I 120).
- Kisielewski Jan August, *Dramaty*, oprac. R. Taborski, Wrocław 1969 (BN I 196) [tu: *W sieci; Karykatury*].
- Konopnicka Maria, 4 opowiadania w: *Opowiadania*, wstęp Krystyna Kulickowska, Warszawa

1988.

- Konopnicka Maria, wybrane poezje (6 wierszy) w: *Poezje*, oprac. Alina Brodzka, Warszawa 1967.
- Miciński Tadeusz, *Poezje*, oprac. J. Prokop, Kraków 1980.
- Orkan Władysław, *Komornicy i opowiadania wybrane*, Warszawa 1975.
- Orkan Władysław, *W roztokach*, oprac. S. Pigoń, Wrocław 1965 (BN I 168).
- Orzeszkowa Eliza, *Gloria victis* i 3 inne wybrane opowiadania z: *Opowiadania*, wybór i post. Jan Detko, Warszawa 1982 lub z innych wydań.
- Orzeszkowa Eliza, *Marta*, post. Zbigniew Żabicki, Warszawa 1968 lub inne wydanie.
- Orzeszkowa Eliza, *Meir Ezofowicz*, post. opatrzył Julian Krzyżanowski, Warszawa 1988 lub inne wydanie.
- Orzeszkowa Eliza, *Nad Niemnem*, t. 1-2, oprac. Józef Bachórz. Wrocław 1996 (BN I 292).
- *Poezja Młodej Polski*, oprac. M. Jastrun, Wrocław 1967 (BN I 125).
- *Programy i dyskusje literackie okresu Młodej Polski*, oprac. M. Podraza-Kwiatkowska, Wrocław 2000 (BN I 212) [wypowiedzi: Z. Przesmyckiego, S. Przybyszewskiego, S. Szczepanowskiego, L. Szczepańskiego, A. Górskiego, W. Nałkowskiego, L. Krzywickiego, S. Brzozowskiego oraz S. Brzozowski, *Miriam - zagadnienie kultury*; *Legenda Młodej Polski*; K. Irzykowski, *Szaniec Pałuby*; *Glossy do współczesnej literatury polskiej*; *Dwie rewolucje*].
- *Programy i dyskusje literackie*. oprac. J. Kulczycka-Saloni, Wrocław 1985 (BN I 249) (stąd wybór tekstów publicystycznych).
- Prus Bolesław, *Antek, Kamizelka, Omyłka* w: *Opowiadania i nowele*. Wybór oprac. Tadeusz Żabski, Wrocław 1996 (BN I 291).
- Prus Bolesław, *Faraon* w: *Pisma wybrane*, t. 6, Warszawa 1990 lub inne wydanie.
- Prus Bolesław, *Kroniki*. Wybór, oprac. Józef Bachórz. Wrocław 1994 (BN I 285).
- Prus Bolesław, *Lalka*, t. 1-2, oprac. Józef Bachórz. Wrocław 1991 lub 1968 (BN I 262).
- Przerwa-Tetmajer Kazimierz, *Wybór poezji*, oprac. J. Krzyżanowski, Wrocław 1968 (BN I 129).
- Przybyszewski Stanisław, *Śnieg*, Kraków 2002.
- Przybyszewski Stanisław, *Wybór pism*, oprac. R. Taborski, Wrocław 1966 (BN I 190) [tu: *Homo sapiens*; *Requiem aeternam*; *Confiteor*].
- Reymont Władysław Stanisław, *Chłopi* oprac. F. Ziejka, t. 1-2, Wrocław 1991 (BN I 279).
- Reymont Władysław Stanisław, *Nowele*, wyd. dowolne (*Śmierć*; *Suka*; *Tomek Baran*; *Sprawiedliwość*).
- Reymont Władysław Stanisław, *Ziemia obiecana*, oprac. M. Popiel, Wrocław 1996 (BN I 286).
- Rittner Tadeusz, *W małym domku*, oprac. Z. Raszewski, Wrocław 1954 (BN I 116).
- Sienkiewicz Henryk, *Krzyżacy*, t. 1-2, opracował Tadeusz Bujnicki, Wrocław 1990 (BN I 270).
- Sienkiewicz Henryk, *Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski*, wyd. dowolne.
- Sienkiewicz Henryk, *Wybór nowel i opowiadań*, opracował Tadeusz Bujnicki, Wrocław 1979 lub następne wydania (BN I 231).
- Staff Leopold, *Wybór poezji*, oprac. M. Jastrun, Wrocław 1970 (BN I 181).
- Strug Andrzej, *Dzieje jednego pocisku*, Kraków 1957.
- Świętochowski Aleksander, *Chawa Rubin, Woły*. w: *Nowele i opowiadania*. Wybór. opracował Samuel Sandler, Warszawa 1965 (BN I 185).
- Wyspiański Stanisław, *Dramaty o powstaniu listopadowym. Warszawianka – Noc listopadowa – Leleweł*, oprac. J. Nowakowski, Wrocław 1973 (BN I 193).
- Wyspiański Stanisław, *Klątwa*, wyd. dowolne.
- Wyspiański Stanisław, *Wesele*, oprac. J. Nowakowski, Wrocław 1973 (BN I 218).
- Wyspiański Stanisław, *Wyzwolenie*, oprac. A. Łempicka, Wrocław 1970 (BN I 200).
- Zapolska Gabriela, *Moralność pani Dulskiej*, oprac. T. Weiss, Wrocław 1972 (BN I 187).
- Żeleński Tadeusz (Boy), *Słówka*, oprac. T. Weiss, Wrocław 1988 (BN I 255).
- Żeleński Tadeusz (Boy), *Znasz, li ten kraj...*, oprac. T. Weiss, Wrocław 1983 (BN I 246).
- Żeromski Stefan, *Ludzie bezdomni*, oprac. I. Maciejewska, Wrocław 1987 (BN I 254).
- Żeromski Stefan, *Róża*, wyd. dowolne.

- Żeromski Stefan, *Wybór opowiadań*, oprac. A. Hutnikiewicz, Wrocław 1971 (BN I 203).
- Żeromski Stefan. *Wierna rzeka*, oprac. Z. J. Adamczyk, Wrocław 1978 (BN I 232).

II. Opracowania

- Bachórz Józef, *Spotkania z "Lalką". Mendel studiów i szkiców o powieści Bolesława Prusa*. Gdańsk 2010.
- Baranowska Agnieszka, *Kraj modernistycznego cierpienia*, Warszawa 1977.
- Bolesław Prus 1847-1912. *Kalendarz życia i twórczości*, oprac. Krystyna Tokarzówna i Stanisław Fita, Warszawa 1969.
- Borkowska Grażyna, *Pozytywiści i inni*, Warszawa 1996.
- Budrewicz Tadeusz, Sobieraj Tomasz, *W sprawie przełomu pozytywistycznego, Spory krytyczne wokół "Zarysu literatury polskiej z ostatnich lat szesnastu" Piotra Chmielowskiego*. Poznań 2015.
- D Knysz-Rudzka., Paczoska Ewa, *Naturalizm i naturaliści w Polsce*, Warszawa 1992.
- D.Knysz-Rudzka, *Europejskie powinowactwa naturalistów polskich*, Warszawa 1992.
- Eustachiewicz Lesław, *Dramaturgia Młodej Polski*, Warszawa 1982.
- Głowiński Michał, *Powieść młodopolska. Studium z poetyki historycznej*, Wrocław 1969.
- Greń Zygmunt, *Rok 1900. Szkice o dramacie zapomnianym*, Kraków 1969.
- Gutowski Wojciech, *W poszukiwaniu życia nowego. Mit a światopogląd w twórczości Tadeusza Micińskiego*, Warszawa 1980.
- Helsztyński Stanisław, *Meteory Młodej Polski*, Kraków 1969.
- Henryk Markiewicz, *Główne problemy wiedzy o literaturze*, Kraków 1965 (tu: *Realizm, naturalizm, typowość*).
- Hutnikiewicz Artur, *Młoda Polska*, Warszawa 1994.
- Hutnikiewicz Artur, *Stefan Żeromski*, Warszawa 2000.
- Janaszek-Ivaničková Halina, *Świat jako zagadnienie inteligencji. Studium o S. Żeromskim*, Warszawa 1971.
- Kołakowski Leszek, *Filozofia pozytywizmu. Od Hume'a do Koła Wiedeńskiego*, Warszawa 1966.
- Koziołek Ryszard, *Ciała Sienkiewicza : studia o płci i przemocy*. Katowice 2015.
- Krzyżanowski Julian, *Neoromantyzm polski 1890-1918*, Warszawa 1980.
- Kulczycka-Saloni Janina, Maciejewska Irena, Makowiecki Andrzej Z., Taborski Roman, *Literatura Polska. Młoda Polska*, Warszawa 1991.
- Kulczycka-Saloni Janina, *Wstęp [w:]. Programy i dyskusje literackie*, Wrocław 1985 (BN I 249).
- Kwiatkowski Jerzy, *U podstaw liryki Leopolda Staffa*, Warszawa 1966.
- Lipski Jan Józef, *Twórczość Jana Kasprowicza w latach 1878-1891*, Warszawa 1967; *Twórczość Jana Kasprowicza w latach 1891-1906*, Warszawa 1975.
- Łempicka Aniela, *Przewodnik po „Nocy Listopadowej”*, [w:] S. Wyspiański, *Noc Listopadowa*, Kraków 1975.
- Łempicka Aniela, *Stanisław Wyspiański – pisarz dramatyczny*, Kraków 1973.
- Makowiecki Andrzej Zbigniew, *Młodopolski portret artysty*, Warszawa 1971.
- Markiewicz Henryk, *Literatura pozytywizmu*, Warszawa 1986 i wyd. nast.
- Markiewicz Henryk, *Pozytywizm*, Warszawa 1978 i wyd. nast.
- Markiewicz Henryk, *Przekroje i zbliżenia. Rozprawy i szkice historycznoliterackie*, Warszawa 1967 (tu: *Dialektyka pozytywizmu polskiego, Antynomie powieści realistycznej dziewiętnastego wieku, Literatura okresu pozytywizmu w perspektywie polskiej i światowej*).
- Markiewicz Henryk, *Spór o przełom pozytywistyczny*, „Teksty Drugie” 1990, nr 5-6.
- Markiewicz Henryk, *Świadomość literatury. Rozprawy i szkice*, Warszawa 1985 (tu: *Pozytywiści wobec romantyzmu polskiego*).
- Miłosz Czesław, *Człowiek wśród skorpionów. Studium o Stanisławie Brzozowskim*, wyd. dowolne.
- Miodońska-Brookes Ewa, *Studia o kompozycji dramatów Wyspiańskiego*, Wrocław 1972.
- *Młodopolski świat wyobraźni. Studia i eseje*, red. M. Podraza-Kwiatkowska, Kraków 1977.

- *Myśl teatralna Młodej Polski. Antologia*, oprac. J. Sławińska i S. Kruk, Warszawa 1966.
- Nofer-Ładyka Alina, *Literatura polska okresu realizmu i naturalizmu*, Warszawa 1968.
- Nowakowski Jan, *Wyspiański. Studia o dramatach*, Kraków 1972.
- *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, red. K. Wyka, H. Markiewicz, I. Wyczańska, seria 5: *Literatura okresu Młodej Polski*, t. 1-4, Warszawa 1967-1977.
- *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria IV *Literatura polska w okresie realizmu i naturalizmu*, red. J. Kulczycka-Saloni, H. Markiewicz, Z. Zabickiego, t. 1-4, Warszawa 1965-1971.
- Okońska Alicja, *Stanisław Wyspiański*, Warszawa 1975.
- Paszek Jerzy, *Styl powieści Berenta*, Katowice 1976.
- Pigoń Stanisław, *Władysław Orkan. Twórca i dzieło*, Kraków 1958.
- Podraza-Kwiatkowska Maria, *Literatura Młodej Polski*, Warszawa 1992.
- Podraza-Kwiatkowska Maria, *Somnabulicy – dekadenci – herosi*, Kraków 1985.
- Podraza-Kwiatkowska Maria, *Symbolizm i symbolika w poezji Młodej Polski*, Kraków 1994.
- *Polska krytyka literacka 1800 - 1918. Materiały*, t. III, red. J. Krzyżanowski, oprac. J. Kulczycka-Saloni, St. Frybes, Warszawa 1959.
- *Problemy literatury polskiej lat 1890-1918*, seria I, Wrocław 1972 [tu: T. Burek, 1905 nie 1918].
- *Problemy literatury polskiej okresu pozytywizmu*, red. E. Jankowski i J. Kulczycka-Saloni, t. 1-3, Wrocław 1980-1984.
- Prokop Jan, *Z przemian w literaturze polskiej lat 1907-1917*, Wrocław 1970.
- Prokop Jan, *Żywiół wyzwolony. Studium o poezji Tadeusza Micińskiego*, Kraków 1978.
- Przybyła Zbigniew, *Wskazówki bibliograficzne*, [w:] Henryk Markiewicz, *Pozytywizm...* (tu szczegółowa bibliografia do poszczególnych zagadnień).
- Rurawski Józef, *Władysław Reymont*, Warszawa 1977.
- Rzeuska Maria, *„Chłopi” Reymonta*, Warszawa 1950.
- *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, red. J. Bachórz i A. Kowalczykowa, Wrocław 1994.
- *Stanisław Przybyszewski. W 50-lecie zgonu pisarza. Studia*, red. H. Filipkowska, Wrocław 1982.
- Straszewska Maria, *Romantyzm – pozytywizm*, [w:] *Literatura polska*, t. 2, Warszawa 1990.
- *Studia o Leśmianie*, red. M. Głowiński i J. Sławiński, Warszawa 1971.
- *Studia o Tadeuszu Micińskim*, red. M. Podraza-Kwiatkowska, Kraków 1979.
- Taborski Roman, *Trzech dramatopisarzy modernistycznych: Przybyszewski, Kisielewski, Szukiewicz*, Warszawa 1965.
- Tatarkiewicz Władysław, *Historia filozofii*, Warszawa 1970 i wyd. nast., t. 3: *Filozofia XIX wieku i współczesna*, cz. I *Filozofia XIX wieku*.
- Tomkowski Jan, *Mój pozytywizm*, Warszawa 1993.
- Tuczyński Jan, *Schopenhauer a Młoda Polska*, Gdańsk 1987.
- Walas Teresa, *Ku otchłani (dekadentyzm w literaturze polskiej 1890-1905)*, Kraków 1986.
- Warzenica Ewa, *Pozytywistyczny „obóz młodych” wobec tradycji wielkiej poezji romantycznej (lata 1966-1881)*, Warszawa 1968.
- Weiss Tomasz, *Cyganeria Młodej Polski*, Kraków 1970.
- Weiss Tomasz, *Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim lat 1890-1914*, Wrocław-Kraków 1961.
- Weiss Tomasz, *Legenda i prawda „Zielonego Balonika”*, Kraków 1987.
- Weiss Tomasz, *Pozytywizm*, [w:] *Okresy literackie*, red. J. Majda, Kraków 1983 i wyd. nast.
- Weiss Tomasz, *Przełom antypozytywistyczny w Polsce w latach 1880-1890*, Kraków 1966.
- *„Wesele” we wspomnieniach i krytyce*, oprac. A. Łempicka, Kraków 1979.
- Wyka Kazimierz, *Młoda Polska*, t. I-2, Kraków 1977 [t. I.: *Modernizm polski*].
- Wyka Kazimierz, *Reymont czyli ucieczka do życia*, Warszawa 1979.
- Wyka Marta, *Brzozowski i jego powieści*, Kraków 1981.
- *Z problemów literatury polskiej XX wieku*, praca zbiorowa: t. I: *Młoda Polska*, Warszawa 1965, [tu: H. Markiewicz, *Młoda Polska i -izmy*].
- Ziejka Franciszek, *W kręgu mitów polskich*, Kraków 1977.

- Zimand Roman, *Dekadentyzm warszawski*, Warszawa 1964.

Literatura powszechna

I. Teksty literackie.

- Balzac Honoriusz, *Ojciec Goriot* lub *Eugenia Grandet* lub *Jaszczur*.
- Dickens Karol, *David Copperfield* lub *Klub Pickwicka*
- Dostojewski Fiodor, *Zbrodnia i kara*.
- Flaubert Gustaw, *Pani Bovary*.
- Gogol Mikołaj, *Martwe dusze*.
- Husmans Joris Karl, *Na wspak*, Warszawa 1976.
- Ibsen Henryk, *Dzika kaczka*, wyd. dowolne. *Wybór dramatów. Część 1*, wybór, przekład i przypisy Zygmunt Łanowski, wstęp Lech Sokół, Wrocław 1977 (BN II 210).
- Strindberg August, *Ojciec* lub *Panna Julia* w: *Wybór dramatów*, wybór, przekład i przypisy Zygmunt Łanowski, wstęp Lech Sokół, Wrocław 1977 (BN II 185).
- *Symboliści francuscy. Od Baudelaire'a do Valéry'ego*, oprac. M. Jastrun, Wrocław 1965 (BN II 146)
- Tołstoj Lew, *Anna Karenina* lub *Wojna i pokój*.
- Zola Emil, *Germinal* lub *Nana* lub *Wszystko dla pań*.

II. Literatura przedmiotu.

- Adamski J., *Historia literatury francuskiej*, Wrocław 1989.
- Bogusław Mucha, *Historia literatury rosyjskiej. Zarys*, Wrocław 1989.
- Bouty M., *Słownik dzieł i tematów literatury francuskiej*, Wrocław 1995.
- Dybel K., Mazula B., Prokop J., *Historia literatury francuskiej*, Warszawa 2005.
- *Dzieje literatur europejskich*, pod red. W. Floryana, Warszawa 1979.
- *Dzieje literatur europejskich*, pod red. Władysława Floryana, t. 1-3, Warszawa 1979-1991.
- *Dzieje literatur europejskich*, red. W. Floryan, t. 1-3.
- Galster, Mikołaj Gogol, Warszawa 1967.
- Jerzy Adamski, *Historia literatury francuskiej. Zarys*, Wrocław 1989.
- Lanson G., Tuffrau P., *Historia literatury francuskiej w zarysie*, Warszawa 1963.
- *Literatura francuska*, red. A. Adam, G. Lermnier, E. Morot-Sir, tom II: *XIX i XX wiek*, Warszawa 1980.
- *Literatura rosyjska w zarysie* pod red. Z. Barańskiego i A. Semczuka, Warszawa 1975.
- Mackiewicz S., *Dostojewski*, Warszawa 1957.
- Marian Szyrocki, *Historia literatury niemieckiej. Zarys*, Wrocław 1971.
- Maurois A., *Prometeusz, czyli Życie Balzaca*, Warszawa 1970.
- Mroczkowski P., *Historia literatury angielskiej. Zarys*, Wrocław 1986.
- Mroczkowski P., *Zarys historii literatury angielskiej (Od preromantyzmu do czasów najnowszych)*, Katowice 1978.
- Mucha B., *Historia literatury rosyjskiej. Zarys*, Wrocław 1989.
- Parandowski J., *Flaubert*, Warszawa 1948.
- Przemysław Mroczkowski, *Historia literatury angielskiej. Zarys*, Wrocław 1986.
- Przybylski R., *Dostojewski i „przekłęte problemy”*, Warszawa 1964.
- Reizof B., *Flaubert*, Warszawa 1961.
- Semczuk, Lew Tołstoj, Warszawa 1967.
- Suwała H., *Emil Zola*, Warszawa 1968.
- Śliwowski R., *Antoni Czechow*, Warszawa 1965.

- Thibaudet A., *Historia literatury francuskiej: od Rewolucji Francuskiej do lat trzydziestych XX wieku*, Warszawa 1997.
- Urbankowski, *Dostojewski - dramat humanizmów*, Warszawa 1978.

Przygotowując się do egzaminu warto również korzystać z źródeł dostępnych w Internecie. Należy jednak zwracać uwagę na jakość wykorzystywanych stron internetowych.

Literatura uzupełniająca:

Semestr I: oświecenie postanisławowskie i romantyzm – lista lektur

Opracowania szczegółowe (do wyboru 3 pozycje)

- Alina Aleksandrowicz, *Izabela Czartoryska – polskość i europejskość*, Lublin 1998.
- Jarosław Czubaty, *Zasada dwóch sumień. Normy postępowania i granice kompromisu w postawach politycznych Polaków w sytuacjach wyboru (1795- 1815)*, Warszawa 2005.
- Julian Ursyn Niemcewicz – pisarz, historyk, świadek epoki, pod red. J. Wójcickiego, Warszawa 2002; Grzegorz Zając, *Czuły werdykt. Twórczość poetycka Juliana Ursyna Niemcewicza*, Kraków 2015 [jedna pozycja do wyboru].
- Anna Nasiłowska, *Poezja opisowa Stanisława Trembeckiego*, Wrocław 1990.
- François Rosset, Dominique Triaire, *Jan Potocki. Biografia*, tłum. A. Wasilewska, Warszawa 2006.
- Czesław Zgorzelski, *Od oświecenia ku romantyzmowi i współczesności*, Kraków 1978 [tu: *Sumienie obywatelskie poezji Brodzińskiego*].
- Artur Timofiejew, *Legiony i vitae lex: problemy twórczości literackiej Cypriana Godebskiego*, Lublin 2002.
- Danuta Zawadzka, *Pokolenie klęski 1812 roku. O Antonim Malczewskim i odludkach*, Warszawa 2000.
- Bogdan Zakrzewski, *Fredro z paradyzu*, Wrocław 1976; Krystyna Poklewska, *Aleksander Fredro*, Warszawa 1977; Jarosław Marek Rymkiewicz, *Aleksander Fredro jest w złym humorze*, Warszawa 1977 [jedna pozycja do wyboru].
- Alina Witkowska, *Adam Mickiewicz. Słowo i czyn*, Warszawa 1998 (lub wyd. wcześniejsze); Wacław Borowy, *O poezji Mickiewicza*, Lublin 1999 (lub wyd. wcześniejsze) [jedna pozycja do wyboru].
- Wacław Kubacki, *Pierwiosnki polskiego romantyzmu*, Kraków 1949; Bogusław Dopart, *Mickiewiczowski romantyzm przedlistopadowy*, Kraków 1992; Bogusław Dopart, *Poemat profetyczny. O „Dziadach” drezdeńskich Adama Mickiewicza*, Kraków 2002; Kazimierz Wyka, *Pan Tadeusz. Studia o poemacie*, t. 1, Warszawa 1963 [jedna pozycja do wyboru].
- Alina Kowalczykowa, *Słowacki*, Warszawa 1999 (lub wyd. wcześniejsze); Jarosław Marek Rymkiewicz, *Juliusz Słowacki pyta o godzinę*, Warszawa 1982; Marta Piwińska, *Juliusz Słowacki od duchów*, Warszawa 1992; Ewa Łubieniewska, *Upiorny Anioł. Wokół osobowości Juliusza Słowackiego*, Kraków 1998 [jedna pozycja do wyboru].
- Czesław Zgorzelski, *Liryka w pełni romantyczna. Studia i szkice o wierszach Słowackiego*, Warszawa 1981; Czesław Kłak, *„Nie klękajcie wy przede mną...” – próba reinterpretacji „Sowińskiego w okopach Woli” Juliusza Słowackiego*, [w:] tegoż, *Romantyczne tematy i dylematy. Echa powstania listopadowego w literaturze, historiografii i publicystyce*, Rzeszów 1992; Stefan Treugutt, *Beniowski. Kryzys indywidualizmu romantycznego*, Warszawa 1999 (lub wyd. wcześniejsze) [jedna pozycja do wyboru].
- Maria Janion, *Zygmunt Krasiński. Debiut i dojrzałość*, Warszawa 1962; Andrzej Waśko, *Zygmunt Krasiński. Oblicza poety*, Kraków 2001; Marek Bieńczyk, *Czarny człowiek. Krasiński wobec śmierci*, Gdańsk 2001; Jerzy Fiećko, *Krasiński przeciw Mickiewiczowi. Najważniejszy spór romantyków*, Poznań 2011 [jedna pozycja do wyboru].

- Wincenty Danek, *Józef Ignacy Kraszewski*, Warszawa 1973 [lub inne wydanie]; *Kraszewski. Poeta i światy*, pod red. T. Budrewicza, E. Ihnatowicz, E. Owczarz, Toruń 2012 [jedna pozycja do wyboru].
- Zdzisław Łapiński, *Norwid*, Kraków 1984; Stefan Sawicki, *Norwida walka z formą*, Warszawa 1986; Janusz Maciejewski, *Cyprian Norwid*, Warszawa 1992; Zofia Stefanowska, *Strona romantyków. Studia o Norwidzie*, Lublin 1993; Józef Fert, *Poeta sumienia. Rzecz o twórczości Norwida*, Lublin 1993; Elżbieta Feliksiak, *Poezja i myśl. Studia o Norwidzie*, Lublin 2001; *Liryka Cypriana Norwida*, red. P. Chlebowski, W. Toruń, Lublin 2003 [jedna pozycja do wyboru].
- Marian Stępień, *Narcyza Żmichowska*, Warszawa 1968; Maria Woźniakiewicz-Dziadosz, *Między buntem a rezygnacją. O powieściach Narcyzy Żmichowskiej*, Warszawa 1978; Ursula Phillips, *Narcyza Żmichowska. Feminizm i religia*, przeł. K. Bojarska, Warszawa 2008 [jedna pozycja do wyboru].

Semestr I: pozytywizm i Młoda Polska

Opracowania szczegółowe (do wyboru 3 pozycje)

- Baczewski Antoni, *Poezja Adama Asnyka*, El...y. Rzeszów 1991.
- Baczewski Antoni, *Twórczość Adama Asnyka*, Rzeszów 1984.
- Baranowska M., *W noc pójde ciemną*, [w:] tejże, *Kraj modernistycznego cierpienia*, Warszawa 1981.
- Boniecki E., *Modernistyczny dramat ciała (Maria Komornicka)*, Warszawa 1998.
- Boniecki E., *Struktura „nagiej duszy”*, Warszawa 1993.
- Bujnicki Tadeusz, *„Sachem” Sienkiewicza. Szkic interpretacyjny*, [w:] *Prace ofiarowane Henrykowi Markiewiczowi*, red. T. Weiss, Kraków 1984.
- Bujnicki Tadeusz, *„Trylogia” Sienkiewicza na tle tradycji powieści historycznej*, Kraków 1973.
- Bujnicki Tadeusz, *Od bohaterów „liliputów” do bohaterów „olbrzymów”. Z zagadnień struktury...*, „Polonistyka” 1986 z. 9.
- Bujnicki Tadeusz, *Sienkiewiczowskie „laboratorium formy”...*, [w:] „Ruch Literacki” 1967, nr 2.
- Bujnicki Tadeusz, *Wstęp*, [w:] H. Sienkiewicz, *Wybór nowel i opowiadań*, BN, Wrocław 1988.
- Dynak J., *Przybyszewski*, Wrocław 1994.
- Eile Stanisław, *Ideał powieści pozytywistycznej. „Nad Niemnem” Orzeszkowej*, „Pamiętnik Literacki”, 1974, z. 1.
- Garbaczowska J., *Berent*, OLP XIX i XX w, s.5, t.3.
- Głowiński M., *Powieść młodopolska*, Wrocław 1969.
- Gutowski W., *Erotyczne bestiarium Młodej Polski*, [w:] tegoż, *Mit-Eros-Sacrum. Sytuacje młodopolskie*, Bydgoszcz 1999.
- Jakóbczyk J., *Kazimierz Przerwa-Tetmajer. Zbliżenia*, Katowice 2001.
- Kabata Michał, *Myśl filozoficzna XIX wieku w poezji Adama Asnyka*, „Poezja” 1975, nr 11.
- *Kobieta fatalna czy fatum natury*, [w:] W. Gutowski, *Nagie dusze i maski*, Kraków 1992.
- Krzyżanowski Julian, *Adam Asnyk. Poeta czasów niepoetyckich*, [w:] *W kręgu wielkich realistów*, Kraków 1962.
- Kujawscy Krystyna i Lech, *„Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej* (seria BAL), Warszawa 1988.
- Kulczycka-Saloni Janina, *Nowelistyka B. Prusa*, Warszawa 1969.
- Kulczycka-Saloni Janina, *O „Faraonie”. Szkice*, Wrocław 1955.
- *Lektury polonistyczne. Pozytywizm – Młoda Polska*, t. 1, red. S. Grzeszczuk, Kraków 1998 (tu rozdz. o Potopie, o Faraonie).
- Łempicka A., *Przewodnik po „Nocy listopadowej”*, [w:] S. Wyspiański, *Noc listopadowa*, Kraków 1973.
- Łempicka A., *Wyspiański - pisarz dramatyczny*, Kraków 1973.
- Maciąg Kazimierz, *„Gwałtowny jak lew i uparty jak wół”. Ramzes XIII jako negatywny bohater*

- „Faraona” Bolesława Prusa, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego”, nr 19 Seria Filologiczna. Dydaktyka 3, red. Z. Sibiga, Rzeszów 2004.
- Makowiecki A., Wstęp do: *Młodopolski portret artysty*, Warszawa 1971.
 - Markiewicz Henryk, „Lalka Bolesława Prusa” (tu m.in. Z. Nałkowska, *Miłość w „Lalce”*, M. Dąbrowska, *Monografia wielkiej miłości*).
 - Markiewicz Henryk, *O realizmie „Faraona”*, [w:] *Prus i Żeromski*, Warszawa 1964.
 - Martuszevska Anna, *Pozycja narratora w powieściach tendencyjnych Elizy Orzeszkowej*. Gdańsk 1970.
 - Martuszevska Anna, *Tendencyjność*, [w:] *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, red. J. Bachórz i A. Kowalczykowska, Wrocław 1994.
 - Mocarska-Tycowa Zofia, *Wybory i konieczności: poezja Asnyka wobec gustów estetycznych i najważniejszych pytań swoich czasów*, Toruń 1990.
 - Nofer-Ładyka Alina, *Henryk Sienkiewicz*, Warszawa 1965 i nast.
 - Nofer-Ładyka Alina, *Tendencyjna literatura*, [w:] *Literatura polska. Przewodnik encyklopedyczny*, Warszawa 1985.
 - Paczoska Ewa, „Lalka”, czyli rozpad świata, Białystok 1995.
 - Paszek J., *Styl powieści Wacława Berenta*, Katowice 1976.
 - Paszek Jerzy, *Kryształowo spokojne zmysły („Maria” i „Marta” E. Orzeszkowej)*, [w:] *Studia o twórczości E. Orzeszkowej*, red. J. Paszek, Katowice 1989.
 - Pieczonka Ewa, *Epos narodowy czy western*, j.w.
 - Pieścikowski Edward, *Geneza Omyłki*, [w:] *Prace o literaturze i teatrze ofiarowane Zygmuntowi Szwejkowskiemu*, Wrocław 1966.
 - Podraza-Kwiatkowska M., *Tragiczna wolność (o M. Komornickiej)*, [w:] *też*, *Somnabulicy-dekadenci-herosi*, Kraków 1985.
 - *Poetki Młodej Polski*, opr. J. Z. Jakubowski, Warszawa 1963.
 - Popiel M., *Retoryka zła w Próchnie Wacława Betrenta*, [w:] *Lektury polonistyczne*, red. G. Matuszek, Kraków 2001, tom II.
 - Prokop J., *Konkwistador na morzach mroku*, [w:] T. Miciński, *Poezje*, Kraków 1980.
 - Przybyła Zbigniew, „Lalka” Bolesława Prusa. *Semantyka – kompozycja – konteksty*, Rzeszów 1995.
 - *Rozbita dusza i jej cień* (Tetmajer), [w:] M. Stala, *Pejzaż człowieka*, Kraków 1994.
 - Rudzki Jerzy, A. Świętochowski i pozytywizm warszawski, Warszawa 1968.
 - *Salome i Androgyne; Bóg, ofiara, clown czy psychopata*, [w:] M. Podraza-Kwiatkowska, *Symbolizm i symbolika w poezji Młodej Polski*, Kraków 1994.
 - Sandler Samuel, *Wstęp*, [w:] A. Świętochowski, *Nowele i opowiadania*, wybór i oprac. S. Sandler, BN, Wrocław 1965.
 - Sierotwiński S., *Maryla Wolska. Środowisko, życie, twórczość*, Wrocław 1963.
 - *Somnabulicy; Ciemność na nas uderza*, [w:] M. Podraza-Kwiatkowska, *Somnabulicy, dekadenci, herosi*, Kraków 1985.
 - Stoff Andrzej, *Jeszcze o „Trylogii”*, Radom 2004 (tu rozdz. *Co zawdzięczamy „Trylogii”? Literackie świadectwo znaczenia powieści Sienkiewicza*).
 - Szaruga Leszek, „Faraon” jako powieść o państwie, „Teksty” 1975 z. 2.
 - Szypowska Maria, *Asnyk znany i nieznany*, Warszawa 1971.
 - Taborski R., *Trzech dramatopisarzy modernistycznych: Przybyszewski, Kisielewski, Szukiewicz*, Warszawa 1965.
 - Tokarzówna Krystyna, *Autobiograficzne tło „Omyłki”*, tamże.
 - „Trylogia” Sienkiewicza. *Studia, szkice, polemiki*, wybór i oprac. T. Jodełka, Warszawa 1962 (tu m.in.: Olgierd Górka, „*Ogniem i mieczem*” a rzeczywistość historyczna; Zygmunt Szwejkowski, *Baśniowość „Trylogii”*; Juliusz Kleiner, *Artyzm Sienkiewicza*; oraz wypowiedzi na temat *Trylogii*: Józefa Bohdana Zalewskiego, Józefa I. Kraszewskiego, Aleksandra Świętochowskiego, Bolesława Prusa, Juliana Klaczki, Ignacego Chrzanowskiego).
 - Weiss T., *Legenda i prawda Zielonego Balonika*, Kraków 1987.

- Wit Labuda Aleksander, *Studium o „Antku” Prusa. Recepcja, konstrukcja, konteksty*, 1982.
- Wydrzycka A., *Rymów gałązeczki skrzydlate. W świecie poetyckim Bronisławy Ostrowskiej*, Białystok 1998.
- Ziejka Franciszek, *Tajemnice „Faraona”*, „Ruch Literacki” 1974, z. 1.
- Zimand R., *Róża - próba lektury*, [w:] tegoż, *Szkice*, Warszawa 1964.
- Żabicki Zbigniew, *Posłowie*, [w:] E. Orzeszkowa, *Marta*, Warszawa 1953.
- Żmigrodzka Maria, *Strategia powieści tendencyjnej*, [w:] Orzeszkowa. *Młodość pozytywizmu*. Warszawa 1965.